

BUURTKAART ORGANISATIE

Een visueel beeld van je buurtnetwerk

INHOUD

WAT?	1
WAAROM?	1
HOE?	2
De buurtkaart als onderdeel van de buurtanalyse	2
Kies je focus	2
Betrek andere actoren	2
Feiten en beleving	2
Gericht op actie	3
Analoog of digitaal	3
AANPAK	3
1) Analoog	3
a) Voorbereiding	3
b) Huidige buurtactoren en -plaatsen in kaart	3
c) Evaluatie van de waarde van elke buurtactor o.b.v. betrokkenheid, wederkerigheid, invloed en con- of destructiviteit	4
d) Bepalen van kansen en acties	5
e) De buurtkaart verder blijven voeden	5
2) Digitaal	5
a) Een digitale buurtkaart via een blanco document	5
b) Een digitale buurtkaart via Google My Maps	5
BRONNEN	14
Referentie	14

WAT?

De buurtkaart van de organisatie is een reflectie-instrument dat een **huidig visueel beeld** geeft van het buurtnetwerk van je organisatie en helpt om nieuwe actoren, netwerken en potentiële partners in kaart te brengen. De buurtkaart is een dynamisch instrument dat mee groeit, samen met de organisatie, en hand in hand gaat met de [buurtanalyse](#) die de tendensen en ontwikkelingen in de buurt opvolgt.

De buurtkaart is **geen organisatieweb** dat over buurten heen alle samenwerkingsverbanden in kaart brengt.

WAAROM?

Mensen in een kwetsbare situatie zijn vaak **meer aangewezen op hun lokale omgeving** dan andere mensen, omdat ze minder mobiel zijn, weinig financiële armslag hebben, ze angst hebben om ongekend terrein te betreden, ... Als organisatie is het daarom noodzakelijk om die buurtbril op te zetten. Het is tenslotte de leefomgeving van je doelpubliek.

Wellicht lever je al knap werk als het op kennis van en samenwerking met de buurt aankomt, geen twijfel aan! Vaak ontbreekt echter de tijd om dit **gestructureerd en methodisch** aan te pakken. De buurtkaart, die je stapsgewijs tot een buurtbeeld brengt, kan je daarbij helpen.

Het maken van de buurtkaart laat je nadenken over de verschillende actoren en netwerken, waarmee je in de buurt connecteert. Je gaat op zoek naar **mogelijkheden** die de buurt biedt om de **werking** van de organisatie vooruit te helpen, om je **doelpubliek beter te bereiken** en om het **vangnet voor je doelpubliek te vergoten**.

*Met welke partners in de buurt maak je al verbinding?
Zitten daar ook informele spelers bij?
Behoren "plaatsen, pleinen en parken" tot je werkingsgebied?
Wie zijn sleutelfiguren die je toegang geven tot andere netwerken?
En heb je weet van burgerinitiatieven of losse banden in de buurt?
Wie kan wat voor jou en je doelpubliek betekenen?*

Naast positieve en neutrale contacten, is het ook zinvol om **negatieve of eerder conflictueuze relaties en actoren** in kaart te brengen. Je hoeft niet met hen in zee te gaan, maar weten wie ze zijn en welke invloed ze uitoefenen op je doelpubliek is belangrijk.

Het is belangrijk om stil te staan bij je netwerk, omdat dit kan leiden tot een **rijker sociaal kapitaal van je organisatie en je doelpubliek**. Het is meteen ook een aanzet om na te denken over mogelijke vormen van wederkerigheid en de inzet op [sociaal gewaardeerd rollen](#) van je doelpubliek in de buurt. Een belangrijke hefboom voor het vergroten en versterken van sociale netwerken.

Kortom: je evalueert je huidige buurtnetwerk en gaat op zoek naar nieuwe mogelijkheden.

HOE?

De buurtkaart als onderdeel van de buurtanalyse

De buurtkaart gaat hand in hand met de leidraad voor de [buurtanalyse](#). De buurtkaart kan bovendien aangevuld worden met de tools: [de buurt lezen](#) en de [buurtkaart van de burger](#). Terwijl je de buurtkaart maakt, ga je hierover in gesprek en evalueer je meteen je lokaal netwerk. Het gaat dus niet over een zuivere mapping, maar ook over een evaluatie en zoektocht naar mogelijkheden en kansen.

Kies je focus

Je kan heel breed gaan in het in kaart brengen van een krachtig netwerk, maar we raden aan om te focussen en in functie van je (gewenst) doelpubliek actoren in kaart te brengen. De clusters van [schatten in de buurt](#) kunnen daarbij helpen. De volledige lijst biedt wel de nodige inspiratie om breed naar kansen op zoek te gaan.

Focus niet alleen op mogelijke partners en medestanders van je werking. Het is belangrijk om ook oog te hebben voor (eerder) negatieve spelers. Hen kennen en weten hoe ze je doelpubliek bereiken en beïnvloeden, levert interessante informatie.

Bijvoorbeeld: een Imam van de buurt houdt er een compleet andere opvoedingsvisie op na. Als inloopteam vind je het toch belangrijk om te weten wat hij verkondigt en hoe dit mogelijks botst of aanvullend is op de visie die jullie verkondigen. Wees je ervan bewust dat ook een sociale professional niet waardenneutraal is.

Betrek andere actoren

Net als bij de buurtanalyse is het raadzaam om bij het maken van de buurtkaart samen te werken met buurtbewoners, vrijwilligers, gebruikers en medewerkers van de organisatie. De kaart laten aanvullen door partners in de buurt is een win-win voor iedere partij.

Feiten en beleving

Je kan naast **feitelijkheden** ook polsen naar de **beleving** van mensen. Zo kan een Moskee of bepaald pleintje voor de ene persoon een tweede thuis zijn en voor een andere persoon een bedreiging. Hou ook rekening met verschillen in beleving en gebruik van een ruimte tussen dag, avond en nacht. Een pleintje is overdag bijvoorbeeld de ideale plek voor mensen met pensioen om te komen petanquen, 's nachts is het een beruchte plek voor dealers.

Gericht op actie

Je kan de buurtkaart in één keer maken of gefaseerd aanpakken. Een buurtkaart is tenslotte een actie-instrument, dat meegroeit met je organisatie. Het proces ernaartoe is zeker zo belangrijk dan de kaart zelf.

Analoog of digitaal

Om je buurt in kaart te brengen kan je digitaal of analoog aan de slag gaan. Het **digitale** heeft als voordeel dat je hier achteraf op kan verder werken, dezelfde werkwijze vlot kan kopiëren voor andere buurten, andere organisaties die in dezelfde buurt actief zijn, vanop afstand kan laten aanvullen, ...

De **analoge** weg heeft als voordeel dat je zeer visueel kan werken, dat je met een heel team aan dezelfde kaart kan werken en dat de kaart de buurt letterlijk een plek kan geven in de organisatie.

Hieronder vind je een overzicht van beide werkwijzen.

AANPAK

1) Analoog

a) Voorbereiding

- Zorg voor een groot (naar eigen voorkeur) papier / poster / doek, stiften, lijm, spelden, post-its en schrijfgereif.
- Print de [buurtkaartsymbolen](#) af en knip ze uit, zodat je elk symbooltje apart hebt. De [lijst van mogelijke schatten in de buurt](#), geven je een goed overzicht van de clusters aan plaatsen en personen waarnaar je op zoek kan gaan. De clusters kunnen ook helpen om te focussen. De buurtkaartsymbolen zijn gericht op een grootstedelijke context, maar kunnen perfect ingezet worden in een meer landelijke gemeente of buurt.
- In het midden van het blad teken je de eigen organisatie / kleef je een foto / het logo / ...

b) Huidige buurtactoren en -plaatsen in kaart

- Neem elk **buurtkaartsymbool** ter hand en ga na of deze actor aanwezig is in de buurt. Indien ja, benoem, kleef op het blad | speld vast op het doek. Indien nee, leg opzij en pik ze terug op aan het einde van de rit (bij [ronde 3 van de buurtanalyse](#)).

- Je kan deze stap vervangen door **eerst iedereen individueel** in kaart te laten brengen aan welke actoren ze denken waarmee wordt samen gewerkt op niveau van bijvoorbeeld werving, aanbod, werkingsgebied, doorverwijzing, beleidsbeïnvloeding. De individuele vondsten leg je vervolgens **samen** en je zoekt er een symbool voor, wat je dan weer op de kaart hangt. De overige symbolen hou je apart voor later. Vind je geen gepast symbool, maak er dan zelf eentje.
- c) Evaluatie van de waarde van elke buurtactor o.b.v. betrokkenheid, wederkerigheid, invloed en con- of destructiviteit
- Je kan door actoren ver en dichtbij van het midden te plaatsen, aangeven welke **betrokkenheid** ze hebben bij de organisatie. Ver is slechts beperkt betrokken, dichtbij is een actor op wie je kan rekenen | waarmee je een frequent contact hebt. Het kan helpend zijn om met vier concentrische cirkels te werken (1. zeer nabij, 2. nabij, 3. neutraal, 4. veraf).
 - Je kan met pijlen aangeven op welke manier je reeds samenwerkt met een bepaalde actor en hoe je de **wederkerigheid** inschat. Trek een éénrichtingspijl wanneer jij iets biedt aan deze actor, maar inschat weinig in return te krijgen, trek een pijl in de andere richting wanneer je je afvraagt of de andere actor een meerwaarde ervaart bij jullie samenwerking, omdat je vooral krijgt. Trek een pijl in twee richtingen wanneer je inschat dat er een vruchtbare wederkerigheid is.
 - Een laatste evaluatie kan je maken op niveau van **invloed**. Misschien zijn actoren slechts sporadisch betrokken en hoor of zie je ze niet zo vaak, maar kunnen ze bijvoorbeeld wel met één telefoontje naar de burgemeester een dossier in beweging krijgen. Het aangeven van die “invloedrijkheid”, kan je doen door de pijlen die je bij de wederkerigheid tekende, dik of dun te maken.
 - Je kan tot slot ook werken met kleuren om de **constructieve of negatieve waarde** van elke buurtactor in te schatten. **Rood** zijn de eerder moeizame, energievretende, conflictueuze samenwerkingen of contacten, **groen** zijn de energiegelovende, vruchtbare samenwerkingen of contacten, **blauw** zijn samenwerkingen of contacten waar je eerder neutraal tegenover staat. Zoals reeds eerder gezegd, is het belangrijk om ook zicht te krijgen op de eerder negatieve spelers waarmee je doelpubliek in aanraking komt (bv. pooier, drugdealer, ...).

Alles bij mekaar kom je tot volgende **legende**. Misschien wel handig om die toe te voegen aan je buurtkaart.

	Betrokkenheid
	Wederkerigheid
	Invloed
Groen	Constructief
Blauw	Neutraal
Rood	Conflictueus negatief

d) Bepalen van kansen en acties

- Eens je huidige netwerk in kaart is gebracht, is het de bedoeling dat je ook op zoek gaat naar nieuw potentieel. [Stap 3 en 4 van de buurtanalyse](#) helpen je daarbij. Je neemt onder meer de buurtkaartsymbolen er terug bij die je niet gebruikt hebt. Vertellen deze ontbrekende zaken iets over je buurt? Zijn het afwezige zaken, die je doelpubliek mist in de buurt en waar je zelf iets mee kan? Zijn het zaken waar je nog verder naar op zoek wilt en die je nog verder wilt ontdekken?
- Doorheen dit hele proces kan je acties gaan bepalen met als doel je netwerk verder uit te bouwen ten dienste van de sociale inclusie van je doelpubliek. Welke actoren wil je nog benaderen? Welke actoren wil je nog actiever betrekken? Welke actoren heb je nodig o.w.v. hun invloed? Welke actoren heb je nodig om je doelpubliek beter te bereiken, betrekken, ondersteunen? En welke stappen ga je daartoe zetten? ...
- Vergeet niet dat Rome niet op één dag gebouwd is. Werk in kleine stappen, dat geeft het meeste voldoening en houdt het behapbaar.

e) De buurtkaart verder blijven voeden

De buurtkaart is een dynamisch actie-instrument. Laat de kaart mee groeien met je dagelijkse werking. Maak goede afspraken met team, vrijwilligers en gebruikers over hoe je de kaart verder gaat aanvullen, up to date houdt en deelt.

2) Digitaal

a) Een digitale buurtkaart via een blanco document

Je kan volledig dezelfde werkwijze hanteren als bij de analoge versie, maar dan met de computer. Blanco document en starten maar. Gebruik de zip-file met de digitale [buurtkaartsymbolen](#) en voeg ze toe aan je buurtkaart via “afbeelding invoegen” of “insert pictures”. Gebruik “vormen invoegen” of “insert shapes” voor kleuren, cirkels en pijlen.

b) Een digitale buurtkaart via Google My Maps

Maar je kan er ook voor kiezen een echte digitale kaart aan te leggen. De gratis applicatie [“My Maps” van Google](#) is daarbij een erg dankbare, toegankelijke app, die heel wat zoekwerk voor jou kan verrichten. My Maps laat je toe om je buurtkaart volledig naar eigen hand te zetten, enkel voor eigen gebruik op te slaan of bewust te delen met bepaalde mensen en partners. Je hebt daarvoor wel een **Google-account** nodig. In de app zelf vind je een **helpfunctie** [My Maps Help](#) die je verder op weg zet bij specifieke vragen.

Een **aantal mogelijkheden** van My Maps zijn de volgende:

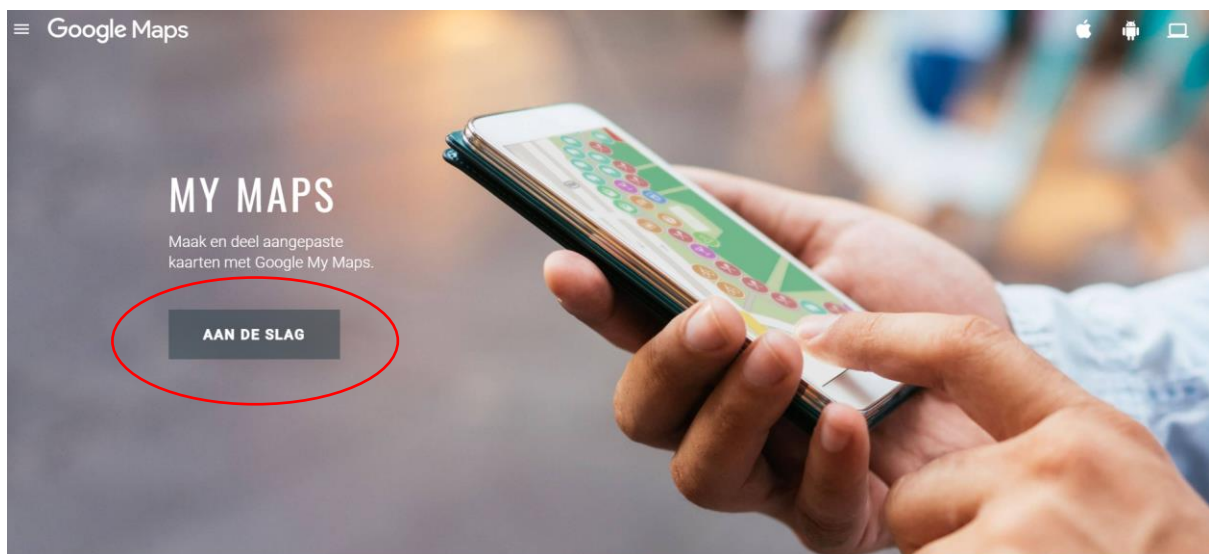
- Je kan je kaart een naam geven met wat extra uitleg erbij.
- Je kan zelf een gebied afbakenen. De [wijkmonitor van Brussel](#) of [Sociaal Brussel](#) kunnen hierbij helpend zijn.
- Je kan verschillende lagen aanmaken volgens cluster van buurtactoren en plaatsen bv. welzijn en zorg, onderwijs, lokale handelaars, ... waardoor je achteraf snel zaken kan terug vinden.
- Je kan adressen, namen, websites, commentaren toevoegen en opslaan.
- Je foto's, picto's of andere afbeeldingen koppelen aan locaties. Bv. een korte neerslag van een kennismakingsgesprek met de plaatselijke huisarts, de link naar het activiteiten aanbod van het Gemeenschapscentrum, de dienstverlening van het CGG, een foto van een nabijgelegen skatepark, ...
- Je kan labels aanbrengen van nieuwe actoren die je ontdekte
- Je kan routes bepalen (bv. van huisbezoeken)
- Je kan de kaart opslaan, bewerken en delen. Zo is het mogelijk om met je team of samen met andere partners aan dezelfde buurtkaart te werken en een rijkdom aan informatie over de buurt te verzamelen.
- Je kan een QR-code maken van je kaart, zodat je hem makkelijk kan delen via brochures, jaarverslagen, affiches, ...

Kortom heel wat mogelijkheden voor liefhebbers van het digitale werk.

Aan de slag met een buurtkaart in Google My Maps

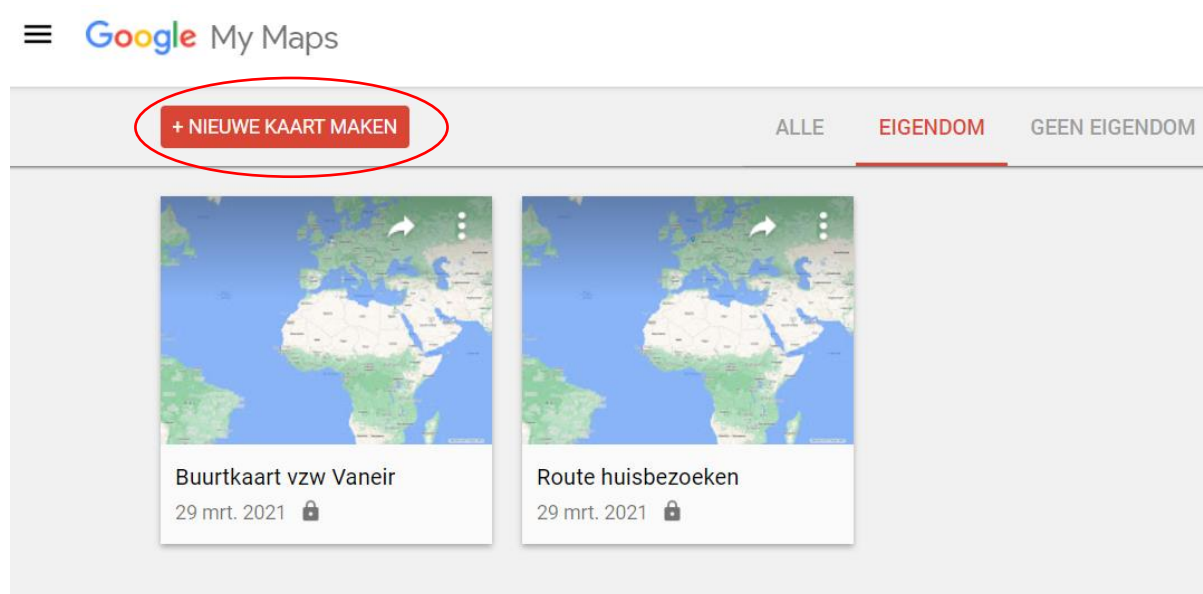
In wat volgt leggen we **stap per stap** uit hoe je de voornaamste functies van My Maps kan gebruiken voor de **digitale buurtkaart van je organisatie**. We gaan aan de slag met een fictieve organisatie "vzw Vaneir" in hartje Brussel.

1) Surf naar [Google My Maps](#)

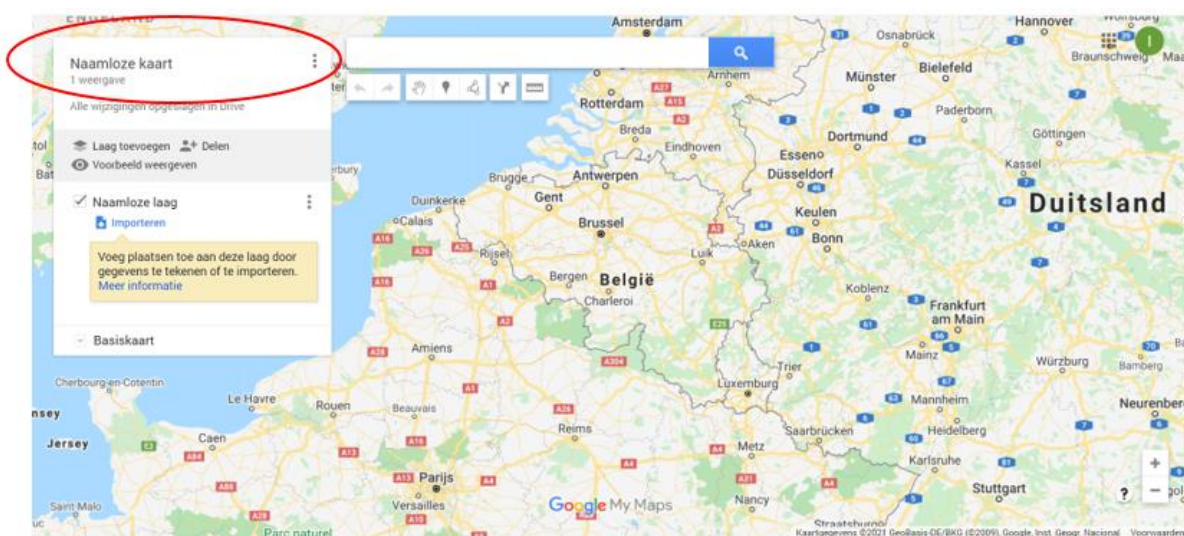

2) Log in met je Google-account. Als je die nog niet hebt, kan je er eentje op naam van de organisatie [aanmaken](#).

3) Duid links boven aan “Nieuwe kaart maken”

4) Geef de kaart een titel door op “naamloze kaart” te klikken en voeg eventueel een omschrijving toe.

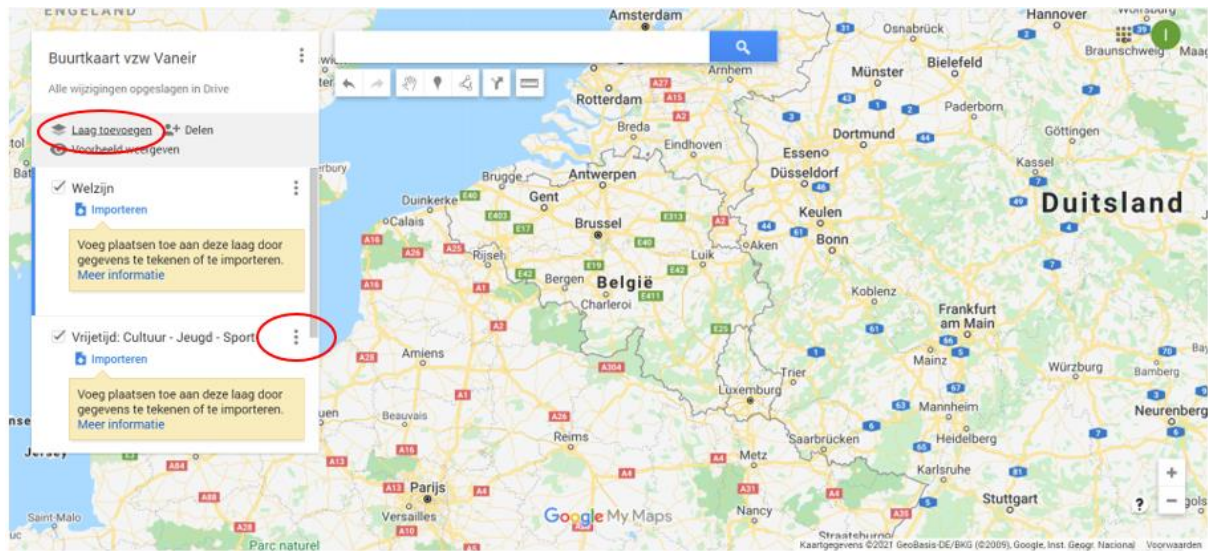
5) Maak vervolgens lagen aan via “Laag toevoegen”. Dat wil zeggen dat je clusters aanmaakt van plaatsen en actoren, die je in de buurt in kaart wilt brengen en die binnen je afgebakende focus zitten. Belangrijk: My Maps laat toe om maximum 10 lagen aan te maken. De clusters in de [lijst met schatten in de buurt](#) geven mogelijks een houvast.

1. Welzijn en Zorg
2. Vrijetijd: cultuur, jeugd, sport
3. Onderwijs en vorming
4. Sociale Economie
5. Lokale Handelaars
6. Religie
7. Lokale overheden
8. Publieke Ruimte

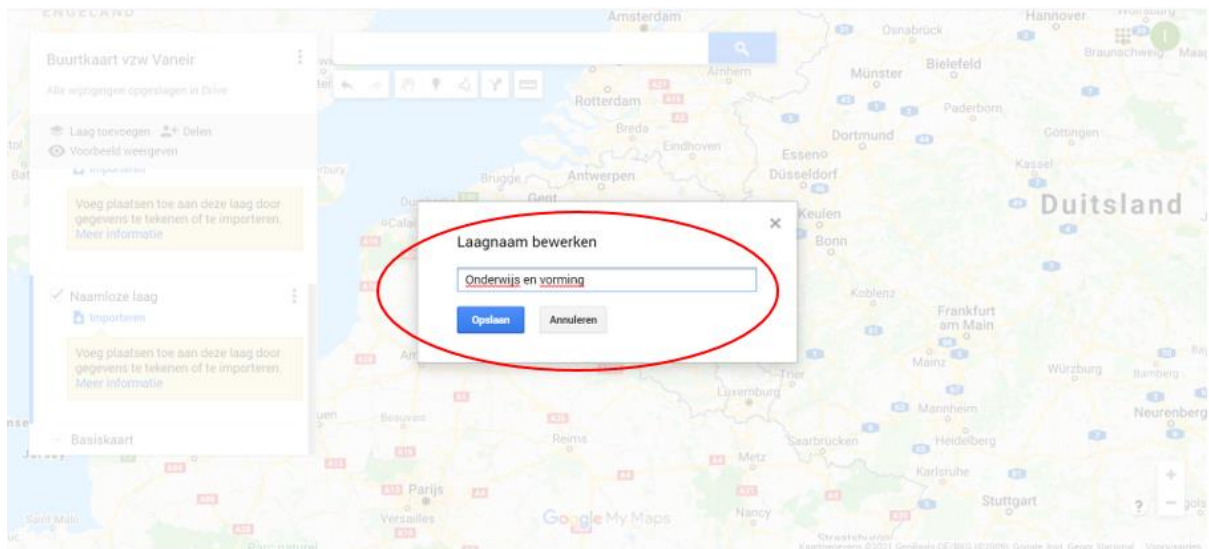
9. Mobiliteit
10. Huisvesting
11. Anderen
12. Wat is er niet aanwezig?

Afhankelijk van je focus, kan je bepaalde lagen weglaten of zelf je lagen invullen.

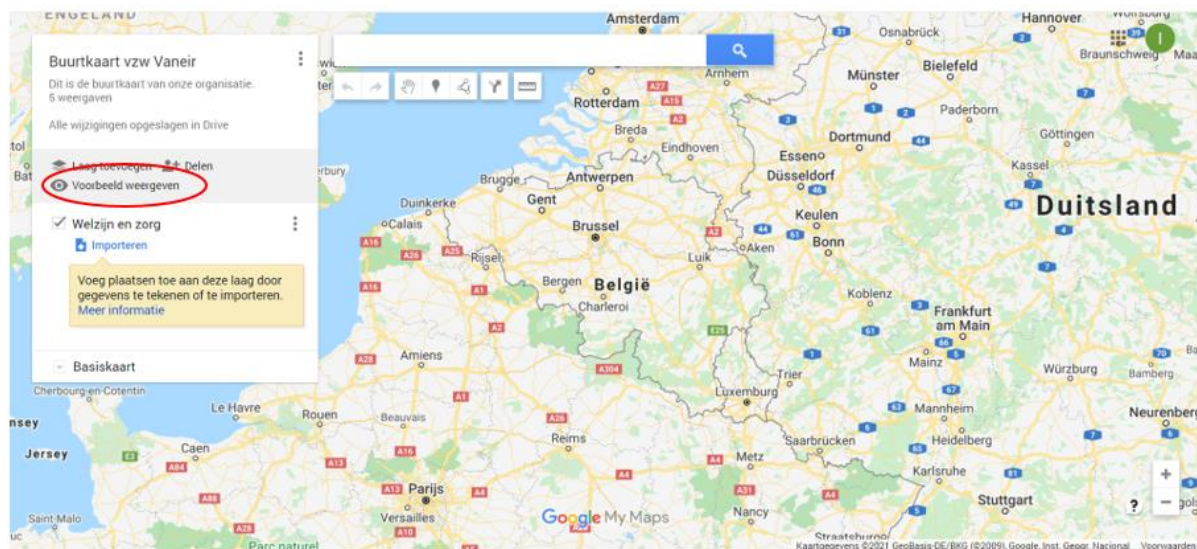
Een laag kan je een specifieke titel geven door op de drie puntjes naast de titel van je laag te klikken.

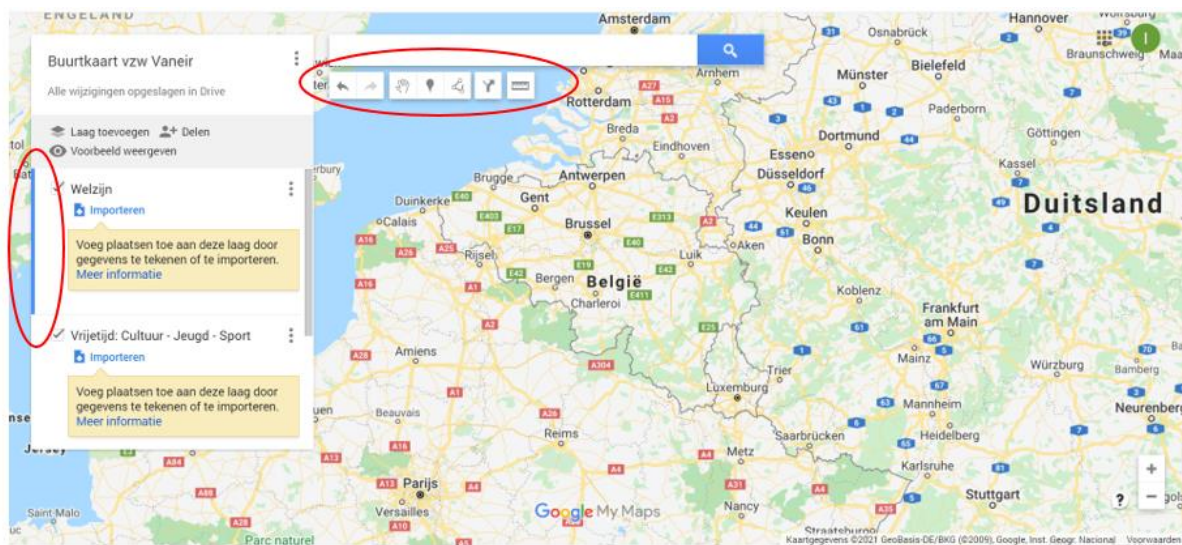
- 6) Vergeet na het benoemen van een laag niet op “opslaan” te klikken.

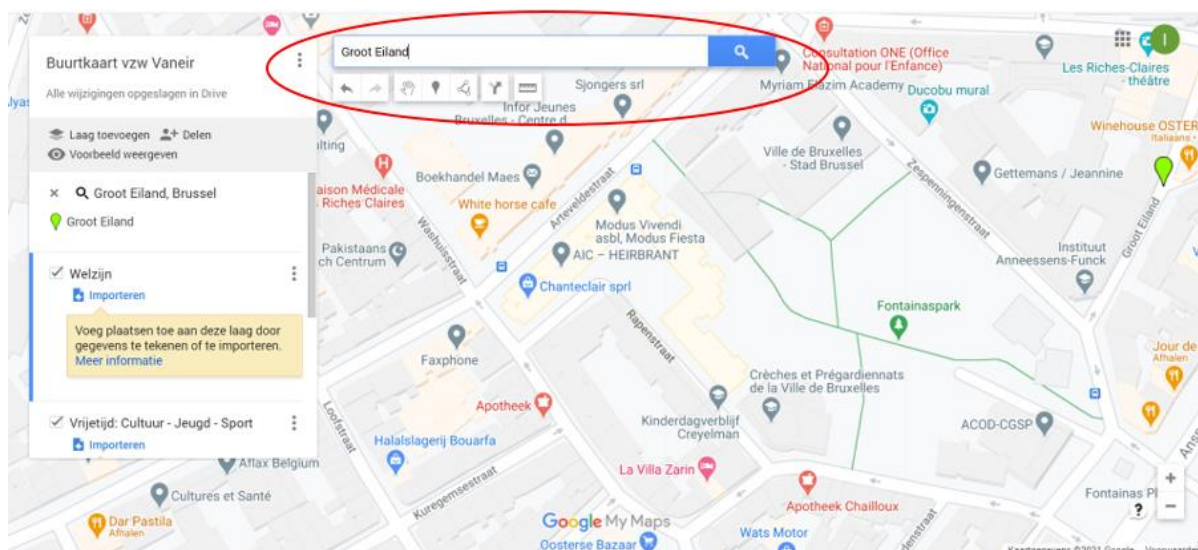
- 7) Wil je tussentijds weten hoe je kaart er na opmaak zal uitzien, klik dan op “voorbeeld weergeven”. Om terug van de kijk-modus naar de bewerkmodus te gaan, klik je op “bewerken”.

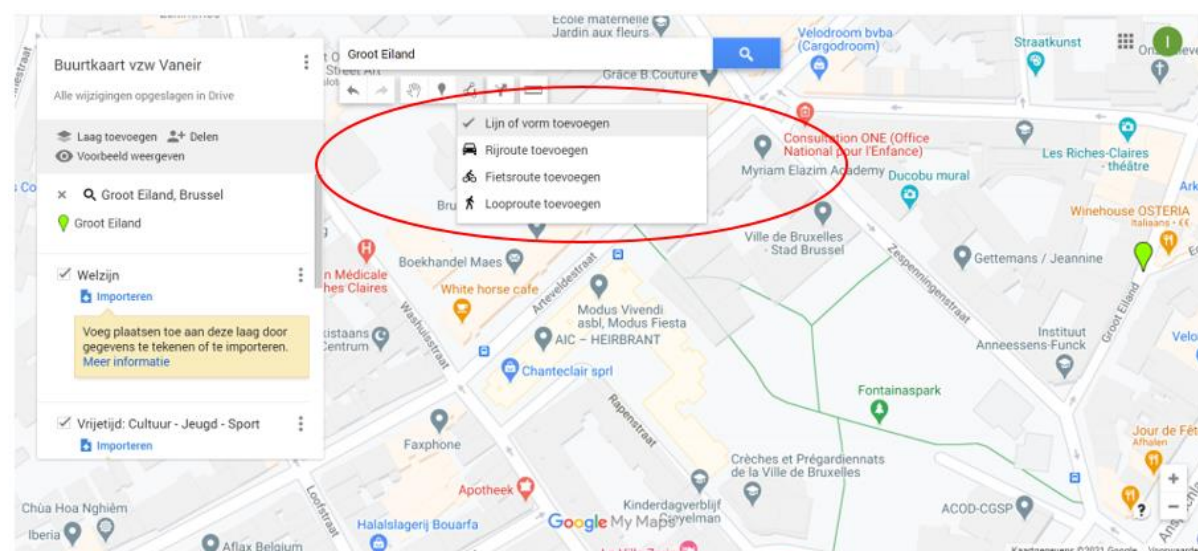
- 8) Vervolgens kan je per laag locaties ingeven, routes uittekenen of markeringen aanbrengen. Vergeet niet telkens eerst op de juiste laag te gaan staan.

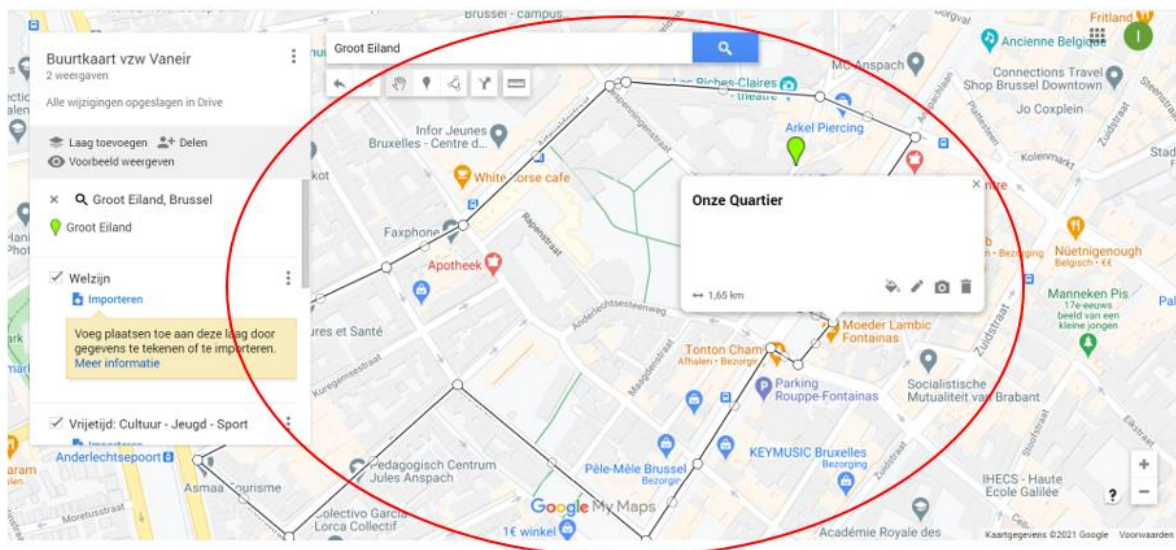
- 9) De grote structuur van je kaart is klaar. Nu kan je inzoomen op je buurt om plaatsen en actoren aan je lagen toe te voegen. Dat doe je door in de zoekfunctie de naam van een wijk, locatie, organisatie of adres in te geven. We maken bij wijze van voorbeeld een kaart aan voor de fictieve vzw Vaneir, gelegen in de buurt van Groot Eiland in Brussel. Hoe je je buurt kan afbakenen lees je in de [leidraad voor de buurtanalyse](#).

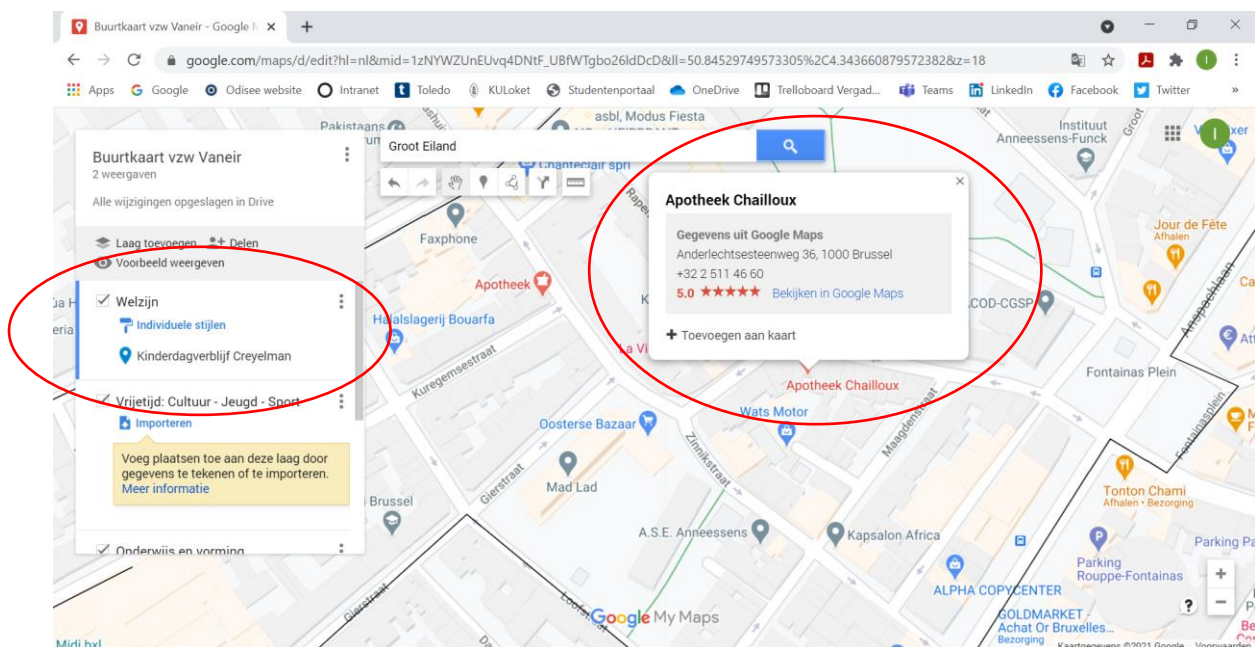
- 10) Wil je je buurt met een lijn afbakenen, dan klik je vervolgens op “een lijn tekenen” bovenaan in het keuzemenu. Je kiest voor een lijn of vorm toevoegen en kan beginnen afbakenen. Tip: om hoeken in je lijn te maken, laat je je muis los, waardoor je een tussenstop maakt en een nieuwe richting kan kiezen. Als je met je rechtermuisknop op een tussenpunt klikt, kan je het ook verwijderen.

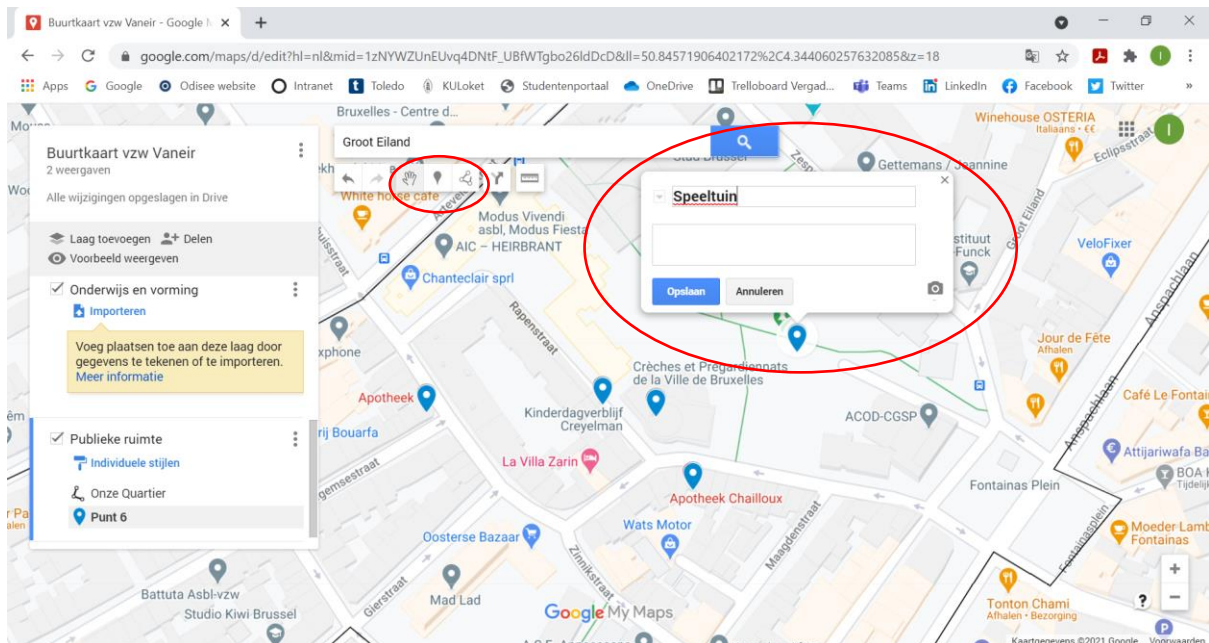
- 11) We raden je aan om de lijn niet in één keer te sluiten, omdat je gebied anders grijs wordt (polygoon) en je er niet meer in kan werken. Als je werkt met een lijn, kan je in het gebied nog alle functies gebruiken. Vervolgens geef je je lijn die je getekend hebt een naam, en het invullen van de buurtkaart kan beginnen.

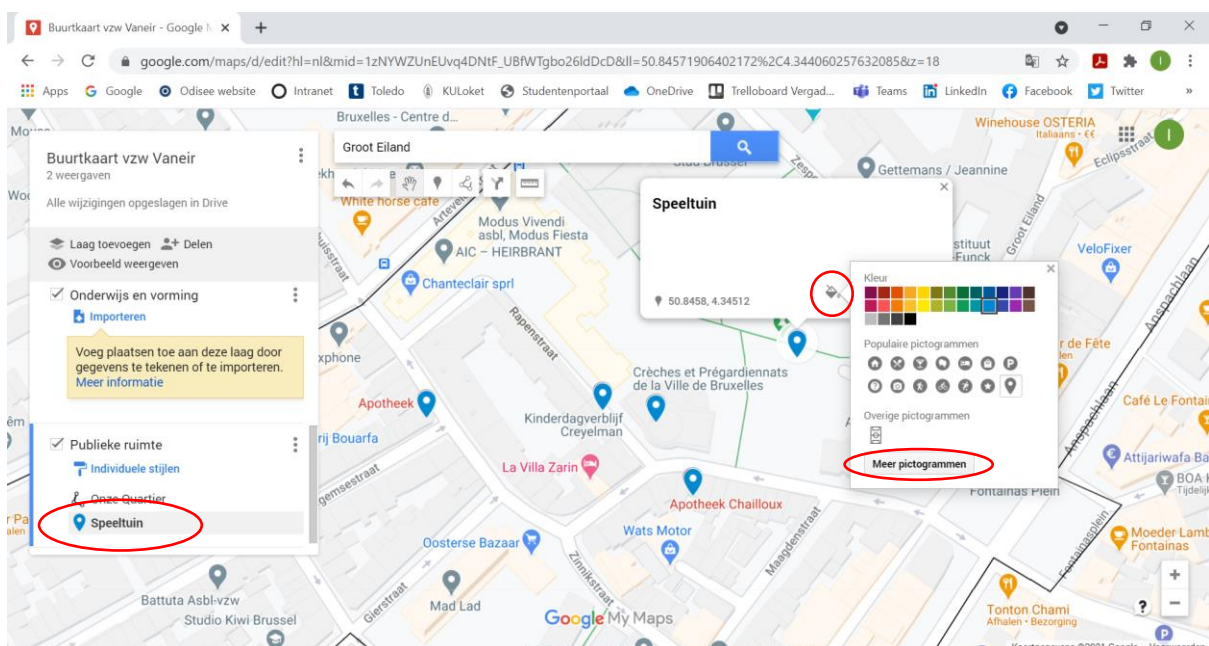
- 12) Wanneer je start met het ingeven van locaties en actoren in de buurt, kan je alvast werken met de zaken die al in de map terug te vinden zijn. Als je een locatie aanklikt, zal je de keuze hebben om deze toe te voegen aan de kaart. Ga dan eerst in de laag staan waaraan je deze actor wilt toevoegen (klik op de verticale lijn naast je laag) en klik vervolgens op "toevoegen aan kaart". Je zal zien dat je actor dan in je overzicht onder die laag komt te staan.

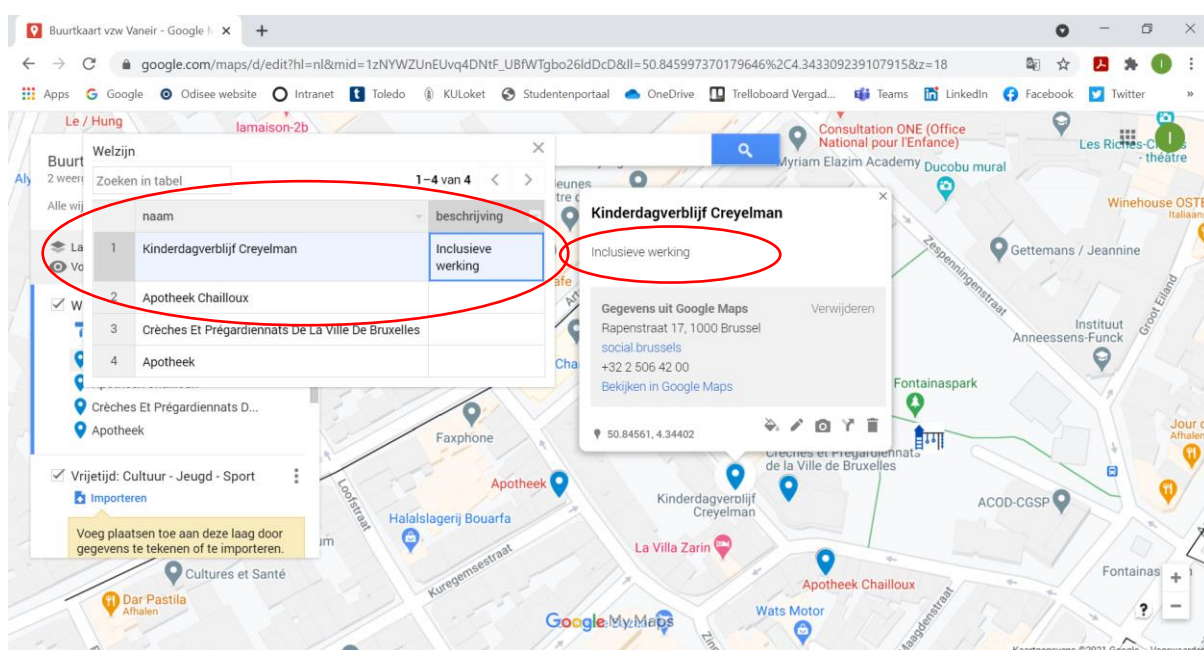
- 13) Wanneer je zelf een markering (pin) wil zetten om een nieuwe locatie in te geven, ga dan telkens eerst in de juiste laag van je kaart staan, klik vervolgens bovenaan op “markering toevoegen”, ga op de juiste locatie op de map staan en geef je markering een naam en eventueel extra uitleg. Vergeet je nieuwe locatie niet op te slaan. Zo komt hij onder je laag te staan.

- 14) Wil je je markering een eigen herkenbaar symbool geven (zie [zip buurtkaartsymbolen](#)), dan klik je in je laag opnieuw je nieuwe locatie open en klik je onderaan op de verfpot 'stijl'. Daar kan je kiezen voor een pictogram van google maps of je kan een eigen pictogram toevoegen via “meer pictogrammen”. Als je de zip met buurtkaartsymbolen hebt gedownload, kan je deze symbolen gebruiken. Vergeet je wijzigingen niet op te slaan door op OK te klikken.

- 15) Je kan aan je locatie ook een foto of andere afbeelding toevoegen door rechts onderaan op het fototoestel te klikken. Deze afbeelding is zichtbaar als je de locatie open klikt. Handig wanneer je bij een buurtwandeling foto's gemaakt hebt van leuke en interessante plekken in de buurt. Het is ook een idee om de foto's te laten maken door je doelpubliek of buurtbewoners. En zo bouw je verder je kaart op. Vergeet niet om voor een actie, telkens in de juiste laag te gaan staan.
- 16) Wanneer je op een laag gaat staan, kan je door op de drie puntjes naast de laag te klikken, kiezen voor "gegevenslabel openen". Zo krijg je een overzicht van de verschillende plaatsen en actoren die je aan die laag hebt toegevoegd. Je zal zien dat je daar ook 'beschrijvingen' kan toevoegen (een link, een naam, telefoonnummer, interessante weetjes voor de collega's, ...). Wanneer je de tabel afsluit, en op de kaart die buurtspeler aanklikt, komt jouw commentaar meteen bij de gegevens te staan.

- 17) Een laatste en erg interessante mogelijkheid die My Maps toelaat is dat je vanuit een adressenbestand een lijst van adressen importeert in de map en je pins te zien krijgt op de kaart van waar deze adressen gelegen zijn. Handig om te kijken wat de spreiding van bezoekers, partnerorganisaties, ... is. Vandaaruit kan je de afbakening van de buurt eventueel herbekijken.
- In de kaart die open staat, klik je op 'laag toevoegen'.
 - Onder de titel van die nieuwe laag, klik je op 'importeren'
 - In het geopende scherm kan je nu een excel slepen of uploaden.
 - Daarna kan je de info kiezen die je wil gebruiken voor de plaatsbepalingen: adres, straat, ...
 - Bij het voltooien verschijnen de puntjes op de kaart.

Dit waren de voornaamste functies bij de aanmaak van een eigen digitale buurtkaart. We hopen dat je je draai snel vindt. Oefening baart kunst. Succes ermee!

We werken nog aan een **tutorial op youtube** voor sociale professionals om je visueel nog beter de weg te tonen. Hiervoor moet je nog even geduld hebben ... Voorlopig kan je je behelpen met deze [tutorial op youtube](#).

BRONNEN

We hebben ons laten inspireren door

- [Buurtkaart Klasse](#)
- [Buurtlens en buurtscan Vicinia](#)
- [Krachtenveldanalyse van Kessels en Smit](#)
- [Ondersteuningstool OCB Brede School](#)
- [Seniorenweb.nl "Persoonlijk kaart maken"](#)
- [Werkmethode buurtanalyse DieGem](#)

Referentie

Wil je refereren naar deze tool? Gebruik dan volgende referentie:

Verhaegen, I., Claeys, J. Deleu, H., Meys, F., Vos, E., Taamouti, M. (2021). **Resokit: methodiek en tools voor sociale professionals om netwerken te versterken en te connecteren met de buurt**. Brussel: Odisee Hogeschool (www.resokit.be).

